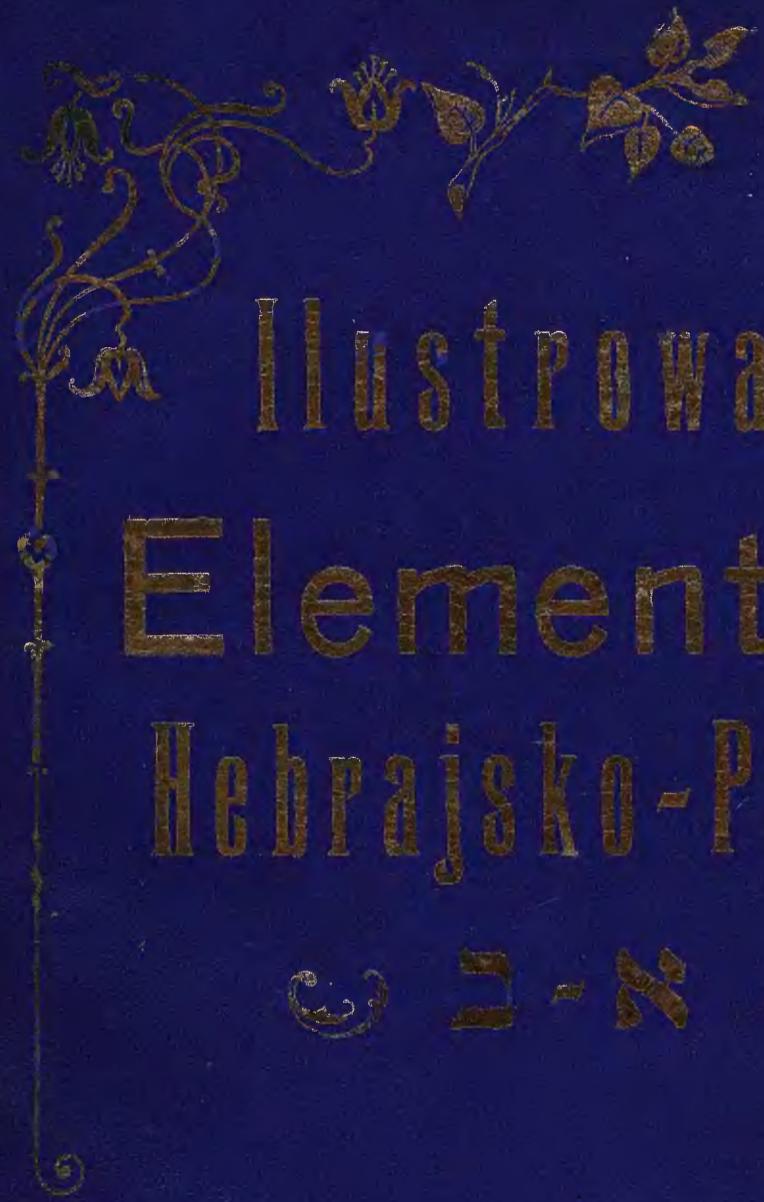

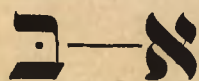
ILUSTROWANY
ELEMENTARZ
HEBRAJSKO-POLSKI

Ilustrowany
Elementarz
Hebrajsko-Polski

כ - א

ILUSTROWANY
POLSKO-HEBRAJSKI
ELEMENTARZ

Skład główny w księgarni H. Wajnera

Warszawa, Bielańska № 5.

0-4b

208299

11

k-74/3418

18.3. 801

Duże i małe litery polskie.

Aa, Aa, Bb, Cc, Ćć, Dd, Ee, Ee, Ff,
Gg, Hh, Ii, Jj, Kk, Ll, Ll, Mm, Nn,
Ńń, Oo, Óó, Pp, Rr, Ss, Śś, Tt, Uu,
Ww, Xx, Yy, Zz, Żż, Żż.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 20, 30, 31, 41, 100.

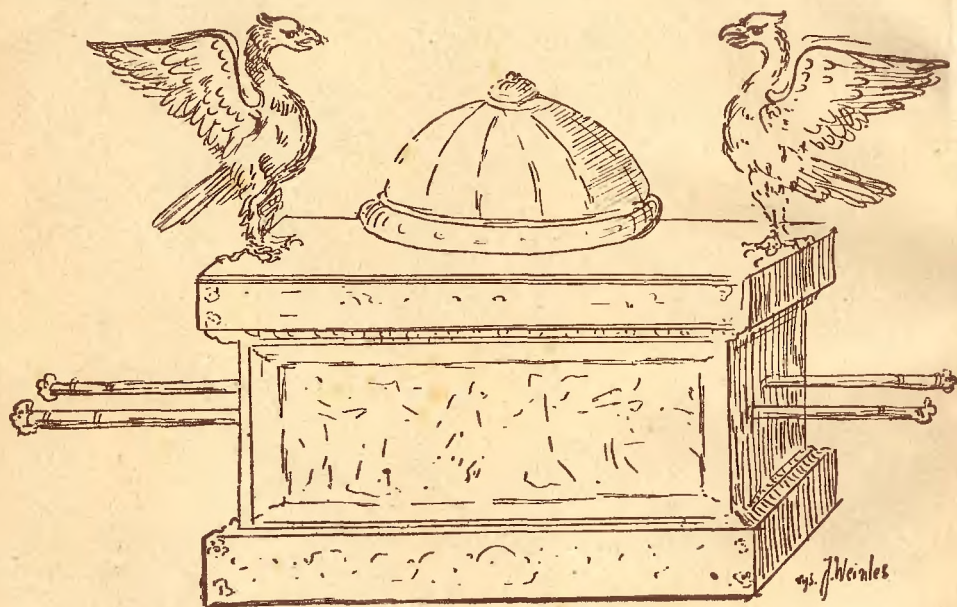
Litery pisane polskie.

Aa, Aa, Bb, Cc, Ćć, Dd, Ee, Ee, Ff,
Gg, Hh, Ii, Jj, Kk, Ll, Ll, Mm, Nn,
Ńń, Oo, Óó, Pp, Rr, Ss, Śś, Tt, Uu,
Ww, Xx, Yy, Żż, Żż, Żż.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 20, 30, 31, 41, 100

Znaki pisarskie: . , ; : ! ? - ... „ “ ()

Akcenta hebrajskie: :

ARKA PRZYMIERZA.

A (Alef)

Alef to litera

Pierwsza w alfabecie,
Ucz się go z tej książki
Pilnie, drogie dziecię!

I literę czytaj
Bacznie po literze,
Kiedy w Mojżeszowej
Żyjesz, dziecię, wierze!

ARKA PRZYMIERZA. Była u Izraelitów skrzynia z drzewa Setim, w której chowano tablice 10-ciu przykazań, naczynie z manną, zebraną na puszczy, a później laskę Aarona. Nad arką była kopuła ze szczerego złota, po której z obu stron stało dwóch złotych cherubinów. Znajdowała się ta arka w miejscu, zwanem „ŚWIĘTE ŚWIĘTYCH”. Dziś arki przymierza stoją w synagogach i służą do przechowywania rodaków.

BIBLIA ŚWIĘTA.

B (Bejs)

Bóg Izraela jest na niebie
I na ziemi, wszędzie, wszędzie...
A gdy z Bogiem będziesz, dziecko,
Bóg przy boku twoim będzie.

On nam każe miłosiernym
Być dla wszystkich bez wyjątku,
Kochać bliźnich w każdym miejscu,
W każdej ziemi i zakątku.

BIBLIA ŚWIĘTA (Pentateuch), której autorem był Mojżesz, składa się z pięciu ksiąg. Księgi te u późniejszych izraelitów nazwane „Thora“ (prawo), składają się z pięciu części: 1. Genesis, 2. Exodus, 3. Lewiticus, 4. Numeri i 5. Deuteronomium. Ostatnia część jest powtórzeniem tego, co w poprzednich zawartem zostało.

GHETTO.

G (Gimel)

Ghetto—to dzielnica,
Gdzie mieszkają Żydzi,
We Włoszech, na Wschodzie
Podróżny je widzi...

U nas ghetta niema,
Bowiem prawa drogą
Na każdej ulicy
Żydzi mieszkać mogą.

GIEDEON, z pokolenia Manasses, bohater izraelski, wyzwolił naród z pod okrucieństwa Madyjanitów i zniósł bałwochwalstwo Baala; był sędzią w Izraelu przeszło 40 lat. Zmarł w wieku bardzo późnym. Pochowano go w Ofrze, w grobowcu rodzinnym ojca jego, Joasza.

DAVID.

D (Daleth)

Dawid, król Żydowski,
Dzielnym był rycerzem,
Złych i nieuczciwych
Stawiał pod pręgierzem...

Był to król pobożny,
Pisał piękne psalmy,
Więc poetyckimi
Jest uwieńczon palmy.

DAWID był najmłodszym synem Izai. Z woli Boga namaszczonego został przez proroka Samuela, jako przyszły król Izraela. Dawid, pasąc owce, śpiewał pieśni i psalmy i jako pieśniarz polecony został królowi izraelskiemu, Saulowi, dla ulżenia mu śpiewem i grą na harfie w jego cierpieniach. Wkrótce Saul pozazdrościł Dawidowi daru Bożego, a widząc, jak lud sprzyja pieśniarzowi, i nic nie wiedząc o przyszłym posłannictwie Dawida, usiłował zgładzić go ze świata. Lecz usiłowania te nie udały się, i Dawid doczekał się korony Królewskiej.

HABDALAH.

H (Hej)

Haman — faworytem
Był perskiego władcy,
Gnębił strasznie Żydów,
Mając wpływ doradcy.

Lecz go pokonała
Uroczą Estera,
Miłująca lud swój,
Żona Ahaswera. *)

HABDALAH, wyraz hebrajski, oznacza początek nowego tygodnia w sobotę wieczór i skoro w tym czasie ukaże się pierwsza gwiazdka na niebie, głowa rodziny powinna zapalić światło w domu, tudzież kadzidło i błogosławić je, dziękując Bogu za dary.

*) Król perski.

WSZECHŚWIAT.

W (Waw)

Wszechświat dla ludzkości
Stworzony przez Boga,
Każdemu wytknięta
Na nim życia droga.

By być życia wartym,
Trzeba je miłować,
A wszelkie urazy
Bliżniemu darować.

WSZECHŚWIAT Słowem Boskiem stanął w ciągu dni sześciu. Pierwszego dnia—światło, drugiego—powietrze, trzeciego—woda i ziemia, czwartego—słońce, księżyc i gwiazdy, piątego—ptactwo i zwierzęta wodne, szóstego—zwierzęta ziemne i pierwszy człowiek Adam.

ZIEMIA OBIECANA.

Z (Zajin)

Palestyna — izraelska

Przecudowna to kraina,

Czy przygarnie jeszcze kiedy

Nieszczęsnego swego syna?

Czy przytuli go do łona,

Jak dawnego Izraela?

Czy zakwitnie dlań w tej ziemi

Dzień radości i wesela?

ZIEMIA OBIECANA, czyli Palestyna, która w sercach Izraelitów budzi potężne uczucie wielkiej ich przeszłości. Nazwa „ziemi obiecanej“ pochodzi ztąd, że Pan Bóg obiecał Abrahamowi, że kraina ta będzie dla jego potomków. Dziś kraj ten należy do Turków. Grunta Palestyny są nadzwyczajnie urodzajne. Lato suche i tropikalne, mrozów niema.

CHANUKA.

Ch (Ches)

Chanuka – radosne
To u Żydów święta;
Że trza świeczki palić,
Niech każdy pamięta.

Codzień jedną więcej,
Z obyczajem zgodnie,
Aż zapłonie ośm,
Jak małe pochodnie.

CHANUKA, uroczystość u Izraelitów, przypadająca 25 miesiąca Kislew, obchodzona, jako rocznica wyzwolenia z jarzma królów Syryjskich, również jako uroczystość poświęcenia drugiej świątyni jerozolimskiej. Chanuka trwa 8 dni. Pierwszego dnia zapala się jedną świeczkę, drugiego dwie, trzeciego trzy i tak aż do ósmiu. Uroczystość Chanuki nie odciąga od zajęć powszednich.

TEFILIN.

T
(Tes)

Trąbki – to dzień sądny,
Dzień żalu, pokuty,
Czyń w tej dobie skruchę,
Bowiem grzech twój suty.

Bij się mocno w piersi
Za swe przewinienia
I uproś od Boga
Dla siebie promienia.

TEFILIN – dwa sześciany z pergaminu z długimi rzemykami, używane przy modlitwie porannej w dni powszednie. Jeden taki sześcian za pomocą rzemyka przymocowywa się do lewej ręki powyżej łokcia (dla oznaki, iż modlitwa idzie z serca), drugi nakłada się na czoło, wysoko. Wewnątrz tych sześcianów mieszczą się na pergaminie spisane ustępy z pięcioksięgu Mojżesza. Każdy izraelita, liczący 13 lat skończonych, obowiązany jest używać Tefilin przy modlitwie porannej.

JONASZ.

J (Id)

Jonasz był prorokiem,
Wie to każdy chyba,
Że był pochwycony
Raz przez wieloryba.

Lecz Bóg to uczynił
W chwale niepojęty,
Że z tej paszczy wyszedł
Żywy i nietknięty.

JOM-KIPUR (Jom-ha-kipurim), dzień przebaczenia, inaczej „dniem sądnym“ zwany, najuroczystsze u izraelitów święto, przypada 10 miesiąca Tyszi. W dniu tym izraelici obchodzą ścisły post, modlą się do Przedwiecznego o odpuszczenie grzechów. Nabożeństwo w tym dniu „Święta Świąt“ trwa od zachodu słońca dnia poprzedzającego (Erew-Jom-ha-Kipurim) aż do zachodu słońca dnia następnego.

KAPORES.

K (Kaf)

Kuczki—lub szalasy,
W nich żydzi mieszkali,
Kiedy przez daleką
Puszcę wędrowali.

Od tej pory co rok
Żydzi w kuczkach siedzą,
W kuczkach się zbierają,
Tam piją i jedzą.

KAPŁANI mieli wyłączny przywilej sprawowania obrzędów przy Arce Przymierza. Oni też u dawnych izraelitów godzili powaśnionych, odprawiali modły i przyjmowali ofiary na cześć Boga, przygrywali na poświęconych instrumentach i zagrzewali lud do wojny, w razie potrzeby. Kapłani utrzymywali się z danin, składanych im z pierwocin polnych.

LEWIATAN.

L (Lamed)

Lewici – przywilej
Mają w synagogach,
Służbę powierzają
Im w świątyni progach.

Oni na swą wierność
Złożyli przysięgę,
Dla nich Mojżesz pisał
Swoję trzecią księgę.

LAG-B'OMER, czyli dzień trzydziesty trzeci z 49 dni od drugiego dnia Paschy do Zielonych Świątek (Szewuot); jest to u izraelitów dzień radosny, przypadający 18 Ijar, tego dnia bowiem, podług podań, ustał mór, jaki panował wśród uczniów wielkiego Rabi Akiby. Na pamiątkę tej klęski izraelici od końca świąt Paschy do Lag-b'omer nie zawierają ślubów małżeńskich.

MOJŻESZ.

M (Mem)

Mojżesz—biblja głosi:

Wrzucony do rzeki,

W córce Faraona

Zaznał był opieki.

Potem, gdy umocnił

Ducha i prawicę,

To lud wywiódł z puszczy

I dał mu tablice.

MOJŻESZ, prawodawca i wyswobodziciel izraelitów z rąk Faraona. Przez lat czterdzieści prowadził swój lud po puszczy i nadał mu w końcu na górze Synai dziesięcioro przykazań, które wśród huku grzmotów i błyskawic otrzymał od Boga. Wielki prawodawca, Mojżesz, jest twórcą najelementarniejszych przepisów, dotyczących życia publicznego i domowego; on dał zasadnicze podstawy prawu ludzkiemu i sprawiedliwości, on stworzył przepisy, dotyczące czystości pożywienia.

NOACH.

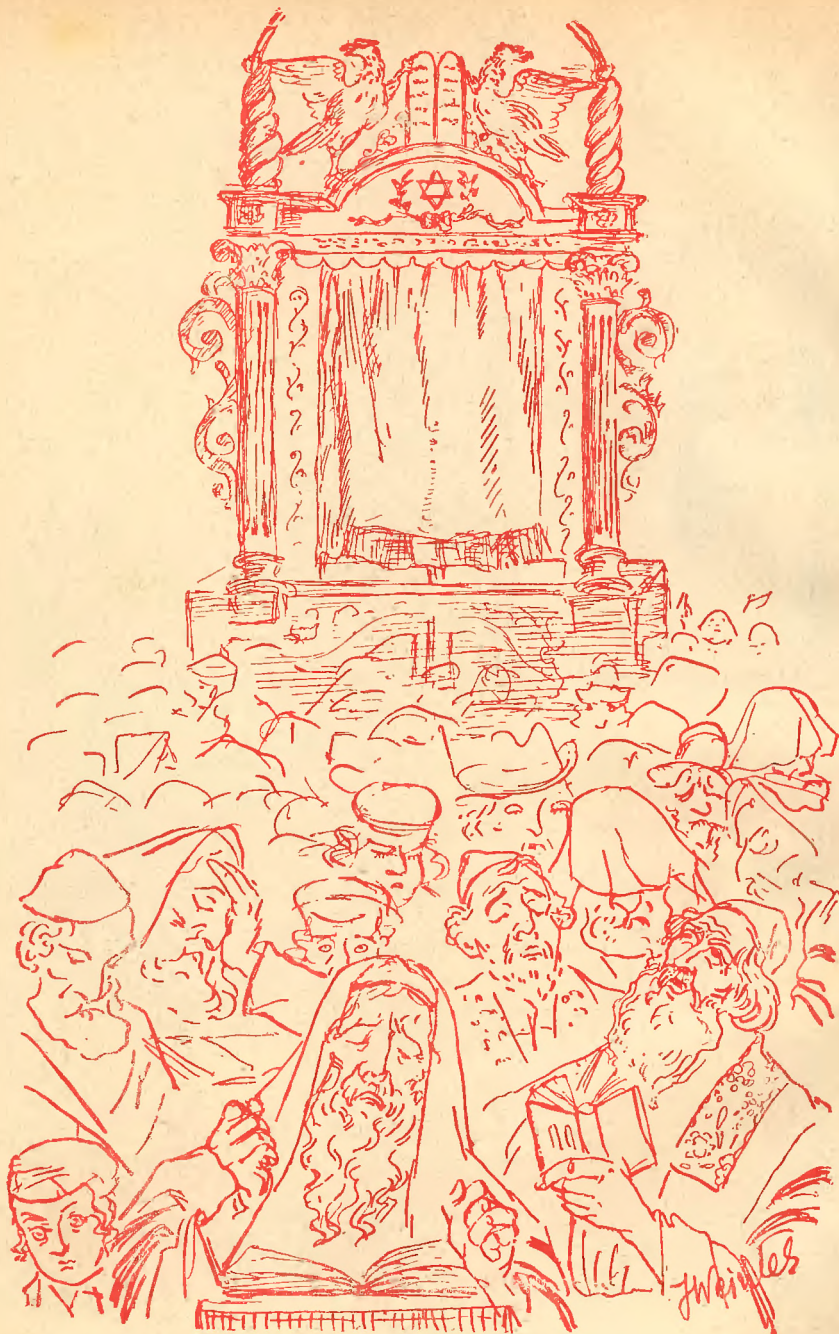
N (Nun)

Nisan—to w żydowskim
Pierwszy miesiąc roku,
Poczynaj go, Boga
Mając na widoku!

Ongi wyszło z puszczy
Plemię żydów mocne,
Dziś na tę pamiątkę
Święto Wielkanocne.

NOACH, drugi patriarcha rodu ludzkiego, syn Lamecha, dzięki cnotliwości swego życia, został wraz z żoną i trzema synami: Semem, Chamem i Jafetem, ocalony w czasie potopu. Noach pierwszy zaszczepił winną latrość i, chwając Boga, składał Mu z niej ofiarę.

SYNAGOGA.

S (Samech)

Synagoga—to dom Boży,
Więc pamiętaj, drogie dziecko,
Że w niej, modląc się, zapomnieć
Masz o całym ludzkim świecie...

W synagodze nie przystoją
Ani śmiechy, ani gwary,
Masz do Boga podnieść serce
I dziękować Mu za dary.

SYNAGOGA to miejsce, w którym zbierają się gromadnie izraelici dla odbycia wspólnych modłów. Synagogę stanowią: arka „Aron hakodesz”, znajdująca się w stronie wschodniej, gdzie przechowuje się pięcioksiąg Mojżesza, pisany na zwojach pergaminowych, i rodzaj wzniesienia „Almemor” albo „Bima”, z kąd odbywa się czytanie Rodałów. Modlitwy w synagodze odbywają się zrana i wieczorem. Kobiety oddzielone są od mężczyzn arkadą czyli galeryjką. Obrządki religijne wykonywa „Chason” czyli kantor. Synagoga warszawska posiada swego kaznodzieję, który miewa kazania w języku polskim, nadto ma piękny chór.

A D A M.

A (Ajin)

Abecadło tu hebrajskie

Drukujemy dla was, dzieci,
Niechże ono w hebrajszczyźnie,
Jak należy, was oświeci.

Każde dziecko izraelskie,
Żeby z podstaw nie wypadło,
Znać powinno na wyrywki
To hebrajskie abecadło.

ADAM – imię pierwszego człowieka, stworzonego z gliny. Nie usłuchawszy głosu Bożego, spożył owoc z drzewa wiadomości złego i dobrego, za co został wypędzony z raju wraz ze swoją towarzyszką Ewą, z którą miał trzech synów: Kaina, Abła i Seta.

PURIM.

P (Pej)

Purim – to święto wesole
Dla żydów, to luby karnawał,
Na Purim toż świetną zabawa
I chałki wybornej też kawał.

Więc bawią się żydzi wesoło,
„Purim-tug“ zabawa nie lada,
Teatry się tworzą rodzime
I huczna w dniu tym maskarada.

PESACH – Wielkanoc, święto izraelskie, obchodzone corocznie na pamiątkę wyjścia izraelitów z ziemi niewoli, podczas pierwszej pełni wiosennej, poczynając od 15 do 22 miesiąca Nisan. W czasie tego święta izraelitom wolno spożywać chleb tylko niekwaszony (mace). Pesach trwa dni 8, z których pierwsze i ostatnie dwa dni są uroczyste, środkowe zaś cztery tak zwane – wolne, w czasie których wolno izraelitom, jak zwykle, pracować.

CADYK.

C (Cadik)

Cadyk – cudotwórca,
Strapionych pociesza
I z mądrymi rady,
Gdy trzeba, pośpiesza.

Dla chorych ma leki,
Dla zgniewanych – zgodę,
Gdzie może zasiewa
Miłość i pogodę.

CADYK – w hebrajskim: sprawiedliwy, oznacza przewodnika sekty Chasydów czyli ortodoksów. Sekta chasydów powstała w XVII wieku.

KOSZEROWANIE.

K (Kif)

Koszer jadać trzeba
Wedle przykazania,
Bo „Koszer“ to czyste,
Od chorób osłania.

Trefnego natomiast
Jadać się nie godzi,
Bo „trefne“ nieczysty
Pokarm, który szkodzi.

KOSZER — po hebrajsku: czysty. Nazwą tą określa się pokarm, dozwolony izraelitom, podług obowiązujących przepisów rytualnych. Koszer jest przeciwstawieniem wyrazu: Trefoh, określającego jadło nieczyste. Mięso z wołu lub drobiu wtedy tylko będzie koszerne, gdy rzezak (szochet) zarznie zwierzę lub ptaka wedle przepisów obowiązujących. Bydło lub ptactwo, których mięso ma być przeznaczone dla izraelitów, musi być ściśle zrewidowanem i, o ile nie okaże się zupełnie zdrowem, nie może być spożywanem. Nazywa się wtedy trefnem.

REBEKA.

R (Rejsz)

Rebe — nauczyciel,

Uczy dzieci czytać.

‘Masz go, moje dziecko,

Zawsze chętnie witać.

Bo rebe nauczy

Cię hebrajskiej mowy

I ojców twych mądrość

Włoży ci do głowy.

REBEKA — córka Aramejczyka Bethuela, żona Izaaka, ‘a matka Ezawa
Jakuba, potrafiła wyjednać dla tego ostatniego ojcowskie błogosławieństwo
pierworodztwa. Pogrzebana w grobach rodzinnych w Machpele

SZABAS.

SZ (Szin)

Salomon – król żydów,
Słynął z swej mądrości
Więc wspomnienie o nim
W sercach naszych gości.

Nie skrzywdził nikogo
Ten sędzia cnotliwy,
Pamięć jego żyje,
Bo był sprawiedliwy.

SZABAS – Sobota, dzień poświęcony u izraelitów spoczynkowi zupełnemu. Jest to najdawniejszy dzień świąteczny u hebrajczyków, datujący się jeszcze od czasów przedmojżeszowych. Wielkim Szabbathem (Szabbath-hagadol) jest dzień sobotni, poprzedzający święto Paschy. Oprócz tego siódmego dnia, dawniejsi izraelici święcili także każdy siódmy rok, zwany odpustowym. Tego roku nie uprawiali pól, ogrodów i winnic i nie odbierali swoich należności.

TALES.

T (Tuf)

Tales — biała szata,
Jako lilji kwiecie,
Modlić się w niej będziesz,
Ody dorośniesz, dziecię.

Żeby z tego dusza
Twoja przykład brała
I była na świecie,
Jak ta szata, biała

TALMUD — po hebrajsku: Nauka. Zbiór wszelkich wiadomości, dotyczących Judaizmu, zebranych i ułożonych przez Rabinów, jako komentarz do Biblii. Do ułożenia Talmudu, po przejściu izraelitów pod obce panowanie, pierwszy przyłożył rękę Rabi Jehuda Hanasy i dzieło to nazwał: „Miszna“ (Komentarz). Od owego czasu Miszna dopełniała się stale i dziś stanowi olbrzymie księgi, traktujące o wszelkich sprawach, nie wyłączając najwyższej mądrości ludzkiej.

Tabliczka mnożenia.

2 razy	2 czyni	4	5 razy	5 czyni	25
2 —	3 —	6	5 —	6 —	30
2 —	4 —	8	5 —	7 —	35
2 —	5 —	10	5 —	8 —	40
2 —	6 —	12	5 —	9 —	45
2 —	7 —	14	5 —	10 —	50
2 —	8 —	16	6 razy 6 czyni 36		
2 —	9 —	18	6 —	7 —	42
2 —	10 —	20	6 —	8 —	48
3 razy 3 czyni 9			6 —	9 —	54
3 —	4 —	12	6 —	10 —	60
3 —	5 —	15	7 razy 7 czyni 49		
3 —	6 —	18	7 —	8 —	56
3 —	7 —	21	7 —	9 —	63
3 —	8 —	24	7 —	10 —	70
3 —	9 —	27	8 razy 8 czyni 64		
3 —	10 —	30	8 —	9 —	72
4 razy 4 czyni 16			8 —	10 —	80
4 —	5 —	20	9 razy 9 czyni 81		
4 —	6 —	24	9 —	10 —	90
4 —	7 —	28	10 razy 10 czyni 100		
4 —	8 —	32	10 —	100 —	1000
4 —	9 —	36			
4 —	10 —	40			

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000439497

II 208299